

Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Kalitesi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*

An Examination of the Levels of University Student's Quality of Life in Terms of Some Variables

Hayriye Merve ERİŞ**, Duygu ANIL***

ÖZ: Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitelerini arttırmak, eğitimin daha verimli olması açısından önemlidir. Üniversite yaşam kalitesinin artırılması ve daha iyi yaşam alanlarının öğrencilere sunulması için öncelikle üniversite yaşam kalitesi düzeyinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu çalışmada öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi düzeyinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma için belirlenen çalışma grubunda 2011-2012 öğretim yılında Düzce Üniversitesinde okumakta olan 254 kız, 275 erkek olmak üzere 529 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi düzeyleri, cinsiyet, okudukları fakülte, okudukları sınıf, aylık gelir, ailelerinin ikamet ettikleri yerleşim yeri ve öğrenci topluluğuna üye olma durumuna göre incelenmiştir. Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi düzeyi, cinsiyete, fakülteye ve öğrenci topluluğuna üye olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermiştir. Sınıf düzeyine, aylık gelire ve ailelerin ikamet ettikleri yerleşim yeri türüne göre ise anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür.

Anahtar sözcükler: üniversite yaşam kalitesi, üniversite yaşam kalitesi ölçeği, üniversite öğrencileri

ABSTRACT: Improving the quality of life of university students is important to make education more efficient. To improve the quality of life of the university and college students and to provide better living conditions for the students, it is primarily necessary to determine the level of quality of life. In this study it is aimed to investigate the quality of university life of the students in terms of some variables. There are a total of 529 active students of Duzce University, 254 women and 275 men, in the study group of the investigation. The level of student's university life quality is examined on the aspects of sex, faculty type, year, monthly income, place where their family lives, status of being joined to a student club. T-test was used for sex and joining a student club which are two categorized variables, one way ANOVA test was used for three or more categorized variables. It is found that the level of student's university life quality exhibits a meaningful difference with respect to sex, faculty type, and status of being joined to a student club. However, no meaningful difference is found for year, monthly income, place where the family lives.

Keywords: quality of university life, quality of university life scale, university students

1. GİRİŞ

Yaşam kalitesi, son zamanlarda sıkça araştırmalara konu olmuş, disiplinler arası bir alandır. Özellikle sağlık bilimleri ve sosyal bilimler alanında çalışan araştırmacılar tarafından oldukça ilgi görmüştür. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), yaşam kalitesini, kişinin kendi durumu, kültürü ve değerler sistemi bağlamında, kişinin beklentileri, standartları ve hedefleri ile ilgili olarak yaşantılarını algılayış biçimi olarak tanımlamaktadır. Abrams (1973), yaşam kalitesini, insanların yaşamlarının çeşitli alanlarından doyum ya da doyumsuzluk hissetme derecesi olarak

* Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezine dayalı olarak hazırlanmıştır.

** Arş. Gör., Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Düzce-Türkiye. merveeris87@gmail.com

*** Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara-Türkiye. aduygu@hacettepe.edu.tr

tanımlamış, Andrews (1974) ise, bireyin yaşamını doyum ve haz ile ilişkilendirmesini yaşam kalitesi olarak belirtmiştir.

Yaşam kalitesi, bireyin arzularını gerçekleştirme, kişisel gelişim olanaklarından faydalanması, çeşitli etkinliklere katılması, nitelik açısından yeterli kaynaklara sahip olması ve bu kaynakların yeterli olduğunu düşünmesidir (Shin ve Johnson,1978). Birey açısından kaliteli bir yaşam, gereksinimlerini zorluk çekmeden sağlama, çevresi üzerine denetim kurma, özgür iradesi ile seçim yapabilme, kendini geliştirme olanakları bulma ve anlamlı bir yaşam sürmektir (Cılga, 1994). Yaşam kalitesinde asıl amaçlanan, bireyin kendi psikolojik, sosyal, fiziksel ve ekonomik durumundan ne derece memnun olduğunu belirlemesidir.

Yaşam kalitesini, her araştırmacı kendi araştırma konusuna uygun şekilde açıklamaya çalıştığından, birçok yaşam kalitesi tanımı olduğu gibi, birçok farklı yaşam kalitesi yaklaşımı da ortaya çıkmıştır. Yapılmış olan çalışmalarda yaşam kalitesinin göstergeleri genellikle objektif göstergeler ve sübjektif göstergeler olmak üzere iki boyut altında toplanmaya çalışılmıştır. Fiziksel iyilik hali ve maddi olanaklar yaşam kalitesinin objektif göstergeleri arasında yer alır. Bireyin fiziksel olarak sağlıklı olması, kendi yaşamını ve öz bakımını sürdürebilmesi objektif göstergelerdendir. Bunun yanı sıra, kişinin ekonomik durumu, barınma koşulları, ikamet yeri ve aile durumu gibi değişkenler de objektif göstergelere dahildir. Sübjektif göstergeler ise yaşamdan aldığı doyum ile ilişkilidir. Kişinin kendi yaşamını değerlendirmesi ve olumlu bulması önemlidir. Bu anlamda yaşam kalitesi kişinin değerlendirdiği öznel bir doyum ya da sonuçtur (Tüzün ve Eker 2003, Tekkanat, 2008).

Sosyal bilimlerle ilgili birçok konuda, bireyin mi yoksa toplumun mu daha öncelikli olduğu tartışılmıştır. Yaşam kalitesi yaklaşımlarında da, bu birey-toplum ikiliği kendini göstermiştir. Bu konuda Gerson (1976), yaşam kalitesi yaklaşımlarını bireysel ve bireyi aşan yaklaşımlar olarak iki kısımda ele alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bireysel yaklaşımlar, insanların istek ve ihtiyaçlarını toplumsal düzenin önünde tutarken, toplumsal düzenin sadece bireyin güvenliğini garanti altına almak için var olduğu görüşündedir. Bireyi aşan yaklaşımlar ise, bireyin toplumsal düzene sadakatini, bununla beraber toplumun genelinin çıkarını, kendi şahsi çıkarlarından önce tutmak gerektiğini savunur.

Eğitimde kalite denildiğinde, eğitim sisteminin beğenilmesi, kusursuz olması, insanların yenilikleri takip edebilme bilgi ve becerisine sahip olması; kısaca, bu davranışları gösteren insanların yetiştirilmesi akla gelmektedir (Temel, 1999). Eğitimde kalite, doğru eğitimin, doğru zamanda, doğru kişilere, doğru yerde, doğru eğitimlerle verilmesiyle gerçekleşir (Bulut, 1998). Eğitimin yaşam boyu sürdüğü ve bir ülkenin geleceğini şekillendirdiği düşünüldüğünde, eğitimde kalitenin de ne derece önemli olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim alan bireylerin yaşam kalitesinin artırılmasının, eğitimde çok daha iyi sonuçlar alınmasını sağlayacağı söylenebilir. Eğitimde yaşam kalitesi, okul yaşam kalitesi ve üniversite yaşam kalitesi olarak iki kısımda incelenebilir.

Okul yaşam kalitesi, genel olarak öğrencilerin mutluluğu, okul yaşamına olan ilgileri şeklinde tanımlanmaktadır (Newcomb, Bentler, ve Collins, 1986). Okul yaşam kalitesi kavramının kökeni, daha genel bir anlam taşıyan yaşam kalitesi kavramına dayanmaktadır. Eğitim, genel yaşam kalitesinin boyutlarından biridir. Mok ve Flynn (2002), okul yaşam kalitesini, öğrencilerin okulda bireysel ve deneysel olarak genel iyi olma hali ve öğrencilerin okulun günlük yaşantısından memnuniyet düzeyi olarak tanımlamıştır.

Okulları değerlendirirken sadece öğrencilerin bilişsel başarıları değil, duyuşsal boyutlarının gelişimi de dikkate alınmalıdır (Linakyla ve Brunell, 1996). Okullar öğrencilerin akademik gelişimlerinden sorumlu olduğu kadar sosyal gelişimlerinden de sorumludur. Gander ve Gardiner (1993) okul yaşantısının, mesleki ve toplumsal amaçlara kesinlikle katkıda

bulduğunu belirtmişlerdir (Sarı, 2007). Mok ve Flynn'e (2002) göre, okulun yaşam kalitesi birçok açıdan, öğrencilerin gelecekteki sosyal yaşantılarına bir hazırlık olarak ele alınabilir.

Okul yaşam kalitesini farklı araştırmacıların, farklı şekilde ele aldıkları görülmektedir. Epstein ve McPartland (1976) çalışmalarında, okul yaşam kalitesini, okuldan memnuniyet, sınıf işlerine bağlılık ve öğretmenlere karşı tepkiler olmak üzere üç boyut altında incelemişlerdir. Okuldan memnuniyet boyutunda öğrencilerin okula karşı genel tutumu araştırılmaktadır. Sınıf işlerine bağlılık boyutunda, öğrencilerin sınıf içinde verilen görev ve ödevlere karşı ilgileri, öğretmenlere karşı tepkiler boyutunda ise, öğrencilerin öğretmenlerle olan iletişimi ve öğrencinin öğretmenleri eğitimsel olarak değerlendirmesi yer almaktadır. (Epstein ve McPartland 1976). Williams ve Batten de (1981) okul yaşam kalitesini genel yaşam kalitesi yaklaşımlarından faydalanarak açıklamışlardır. Okul yaşam kalitesini, olumlu duygu, olumsuz duygu, statü, kimlik, fırsatlar ve öğretmenler ve başarı olmak üzere yedi boyutta incelemiştir. Karatzias, Power ve Swanson (2001) çalışmalarında, okul yaşam kalitesinin değişkenlerini, program, devam, öğretim yöntemleri, öğretim stilleri, öğrenme, kişisel ihtiyaçlar, değerlendirme, okulun değerler sistemi, bireylerin değerleri sistemi, destek, kariyer, ilişkiler, nesnel-çevresel faktörler ve öznel çevresel faktörler olarak ele almıştır.

Sarı (2007) tarafından geliştirilen ilköğretim öğrencilerine yönelik okul yaşam kalitesi ölçeği (OYKÖ), okula yönelik duygular, okul yönetimi, öğretmen-öğrenci etkileşimi, öğrenci-öğrenci iletişimi, sosyal etkinlikler ve statü boyutlarından oluşmaktadır. Daha sonra Doğanay ve Sarı (2006) tarafından üniversiteler için geliştirilen yaşam kalitesi ölçeğinden yararlanarak, Sarı, Ötünç ve Erceylan (2007) tarafından lise yaşam kalitesi ölçeğini (LİSEYKÖ) geliştirmişlerdir. Bu ölçeğin boyutları olarak da Okul yaşam kalitesi ölçeğinin (OYKÖ) boyutları tercih edilmiştir.

Eğitim alanında yapılan okul yaşam kalitesi çalışmalarının bir kısmı da üniversite yaşam kalitesi konusuna yoğunlaşmıştır. Üniversitelerin diğer eğitim kurumlarından farklı yapısı, üniversite yaşam kalitesinin ayrıca ele alınmasını gerektirmiştir. Üniversite yaşam kalitesi, üniversiteden memnuniyet derecesini ve öğrencilerin üniversite yaşamı boyunca pozitif duygular yaratan deneyimlerini içermektedir.

Sirgy, Grzeskowiak ve Rahtz (2007), üniversite yaşam kalitesini bireylerin bir bütün olarak üniversite hayatının genel kalitesini olumlu bir biçimde değerlendirme derecesi olarak tanımlamaktadır. Üniversite yaşam kalitesi alanında yaptıkları çalışmalarında, üniversite yaşam kalitesi için bir model oluşturmuşlardır. Çalışmalarında üniversite yaşam kalitesini akademik yönden memnuniyet, sosyal yönden memnuniyet ile olanaklar ve hizmet yönünden memnuniyet boyutları altında ele almıştır. Yun ve Lee (2008), Kore'de yaptıkları çalışmalarında, üniversite yaşam kalitesini bilişsel ve duyuşsal olarak ikiye ayırarak incelemişlerdir. Dish, Harlow, Campbell ve Dougan (2000) üniversite yaşam kalitesini toplam on boyut altında incelemiştir. Bunlar; uyuşturucu ve alkol tüketimi, sosyal ve cinsel davranışlar, zaman kullanımı, tüketim ve finansal konular, fiziksel ve ruhsal konular, çok kültürlülük ve cinsiyet konuları, öğrenme stilleri, kariyer ve istihdam konuları, suç ve şiddet konuları ve yaşam konularıdır. Yılmaz ve Çokluk Bökeoğlu (2006) yaptıkları çalışmada, fakülte yaşamının niteliğini ölçen bir ölçek geliştirmişlerdir. Çalışma sonunda fakülte yaşamının niteliğini, sınıf ortamı ve öğrenci ilişkilerinden memnuniyet, öğretim elemanlarından memnuniyet ve fakülteden memnuniyet boyutlarında ele almıştır. Doğanay ve Sarı (2006), çalışmalarında, üniversite yaşam kalitesini demokratik yaşam kültürü ile ilişkilendirmişlerdir. Araştırmanın nicel boyutunda, geliştirmiş oldukları Üniversite yaşam kalitesi ölçeğinden faydalanmış, nitel kısmında ise, farklı fakültelerden 15 öğrenci ile birebir görüşmeler yapmışlardır.

Okulların ve üniversitelerin yaşam kalitesini belirlemek amacıyla, günümüze kadar yapılmış olan çalışmaların çoğunda, öğretim elemanlarının, öğretmenlerin ya da yöneticilerin

görüşleri alınmıştır. Fakat okulların ve üniversitelerin asıl var oluş sebebi öğrencilerdir. Öğrencilerin görüşleri alınarak yaşam kalitesini belirlemek bu açıdan önemlidir. Üniversitedeki büyük çoğunluğu oluşturan öğrencilerin memnuniyetini sağlamak öncelikli olmalıdır.

Bu çalışma sonucunda üniversite yöneticileri ve öğretim elemanlarına daha kaliteli yaşam sürülen bir üniversite var etmek için gerekli veriler sağlanmış olacaktır. Bu verilerden ve araştırma önerilerinden faydalanılarak, daha kaliteli eğitim ve yaşam ortamları elde edilebilir. Kalitenin yükselmesi de öğrencilerin başarı durumlarını etkileyecektir. Bu amaçla, çalışmada üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi düzeyleri, cinsiyet, sınıf düzeyi, okudukları fakülte, ailelerinin ikamet ettiği yerleşim birimi, aylık gelirleri ve bir öğrenci topluluğuna üye olup olmama değişkenlerine göre incelenmiştir. Değişkenlerin bu şekilde seçilmesinin sebebi karma bir yaklaşımın benimsenmesidir; yani mevcut çalışmalarda sıklıkla kullanılan cinsiyet, ikamet yeri gibi değişkenlere ek olarak, çok fazla incelenmemiş olan aylık gelir, öğrenci topluluğuna üye olup olmama, sınıf gibi değişkenler de çalışmaya dahil edilmek suretiyle bu değişkenlerin üniversite yaşam kalitesine etkisi keşfedilmeye çalışılmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın genel amacı, üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi profilini ortaya koymaktır. Bu araştırmanın türü, öğrencilerin var olan yaşam kalitesi düzeylerini ortaya koyması açısından betimseldir. Araştırma, bir konuya ilişkin katılımcıların görüşlerinin, tutumlarının, ilgilerinin vb. belirlendiği, görece büyük örneklemeler üzerinde yürütülen bir çalışma olduğundan tarama modelindedir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma grubunda, Düzce Üniversitesi'ne ait fakültelerde 2011-2012 eğitim öğretim yılında okumakta olan 529 öğrenci bulunmaktadır. Araştırma grubundaki öğrencilerin 254'ünü (%48) kız, 275'ini (%52) erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin 88'i (%16,6) mühendislik fakültesinde, 80'i (%15,1) fen-edebiyat fakültesinde, 77'si (%14,6) sağlık yüksek okulunda, 70'i (%13,2) orman fakültesinde, 69'u (%13) teknik eğitim fakültesinde, 64'ü (%12,1) işletme fakültesinde ve 81'i (%15,3) yabancı diller yüksek okulunda okumaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 81'i (%15,3) hazırlık, 151'i (%28,5) 1. sınıf, 104'ü (%19,7) 2. sınıf, 93'ü (%17,6) 3. sınıf ve 100'ü (%18,9) 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yeri türü sorulduğunda, 260'ı (%49,1) büyükşehir, 123'ü (%23,3) şehir, 86'sı (%16,3) ilçe, 18'i (%3,4) kasaba ve 42'si (%7,9) köy cevabını vermiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin 105'i (%19,8) 0-250 TL, 222'si (%42) 251-500 TL, 105'i (%19,8) 501-750 TL ve 97'si (%18,3) 751 TL ve üzeri gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin 162'si (% 30,6) bir öğrenci topluluğuna üye olduğunu belirtirken, 367'si (%69,4) herhangi bir öğrenci topluluğuna üye olmadığını belirtmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak, Eriş ve Anıl (2013) tarafından geliştirilen "Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeği" (ÜYKÖ) kullanılmıştır. ÜYKÖ, klasik test teorisi temel alınarak hazırlanmış, beşli Likert tipinde bir ölçektir. 35 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar sırasıyla, Öğretim Elemanı İle İlişkiler, İdari Personel İle İlişkiler, Öğrenciler Arası İlişkiler, Üniversiteden Memnuniyet ve Sunulan Olanaklar olarak adlandırılmıştır. Ölçeğe verilecek

cevaplar “Kesinlikle Katılmıyorum” (1 puan), “Katılmıyorum” (2 puan), “Kararsızım” (3 puan), “Katılıyorum” (4 puan) ve “Tamamen Katılıyorum” (5 puan) olarak derecelendirilmiştir. Ölçeğin açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile geçerliliği sağlanmış, Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise tüm ölçek için 0,90 bulunmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, ÜYKÖ'ye ve alt boyutlarına ait ortalamaların iki kategorili değişkenlere göre karşılaştırması amacıyla bağımsız örneklem için t testi, üç ve daha fazla kategorili değişkenlere göre karşılaştırması amacıyla ise tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Ayrıca her bir değişken için ölçeğin tamamı ve alt boyutlarına ait toplam puanların ortalaması ve standart sapması hesaplanmıştır. Analizlerin yapılmasında istatistik paket programından yararlanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde Üniversite Yaşam Kalitesi Ölçeğinden elde edilen puanların öğrencilerin cinsiyeti, okudukları fakülte, sınıf, aylık gelir, ailenin ikamet ettiği yerleşim yeri türü ve bir öğrenci topluluğuna üye olup olmama durumlarına göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

Öğrencilerin ÜYKÖ'den aldıkları puanlar incelendiğinde, en düşük ortalamanın ($\bar{X}=2,68$) “Sunulan Olanaklar”, en yüksek ortalamanın ise, ($\bar{X}=3,19$) “Öğrenciler Arası İlişkiler” boyutunda olduğu görülmektedir. Diğer boyutlar ise sırasıyla “Öğretim Elemanı İle İlişkiler” ($\bar{X}=3,17$), “İdari Personel İle İlişkiler” ($\bar{X}=3,05$) ve “Üniversiteden Memnuniyet” ($\bar{X}=2,72$) boyutlarıdır.

Tablo 1: Cinsiyet değişkenine göre üniversite yaşam kalitesi puanlarının bağımsız örneklem için t testi sonuçları

Boyutlar	Cinsiyet	\bar{X}	SS	sd	t	p
Öğretim Elemanı İle İlişkiler	Kadın	3,32	,728	525	4,424	,000
	Erkek	3,04	,715			
İdari Personel İle İlişkiler	Kadın	3,16	,717	525	3,429	,001
	Erkek	2,95	,686			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Kadın	3,17	,674	525	-,925	,355
	Erkek	3,22	,601			
Üniversiteden Memnuniyet	Kadın	2,74	,853	525	,482	,630
	Erkek	2,71	,824			
Sunulan Olanaklar	Kadın	2,68	,608	525	-,147	,884
	Erkek	2,68	,651			
Toplam	Kadın	3,06	,528	525	2,760	,006
	Erkek	2,94	,462			

Cinsiyete ilişkin t testine ait değerleri gösteren Tablo 1 incelendiğinde, üniversite yaşam kalitesinin geneline ilişkin anlamlı bir fark ($t=2,760$, $p=0,06$) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi ortalamaları arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark vardır. Ortalamalar göz önüne alındığında, kızların erkeklere göre üniversite yaşam kalitesini daha olumlu buldukları söylenebilir. “Öğretim Elemanı İle İlişkiler” ($t=4,424$, $p=0,000$) “İdari Personel İle İlişkiler” ($t=3,429$, $p=0,001$) alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmakla birlikte, “Öğrenciler Arası İlişkiler” ($t=-0,925$, $p=0,355$), “Üniversiteden Memnuniyet” ($t=0,482$, $p=0,630$) ve “Sunulan Olanaklar” ($t=-0,147$, $p=0,884$) boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 1’deki bulgular göz önünde bulundurulduğunda, genel olarak kız öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi ortalamasının erkek öğrencilerin ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir. Alt boyutlar tek tek incelendiğinde, “Öğretim Elemanı İle İlişkiler”, “İdari Personel İle İlişkiler”, “Üniversiteden Memnuniyet” alt boyutlarında kızların erkeklerden daha yüksek ortalamalara sahiptir. Erkeklerin yüksek ortalamaya sahip olduğu tek alt boyut, “Öğrenciler Arası İlişkiler” alt boyutudur. “Sunulan Olanaklar” alt boyutunda ise kız ve erkek öğrencilerin ortalamaları eşit bulunmuştur. Kız öğrencilerin en yüksek ortalamaya sahip olduğu alt boyut “Öğretim Elemanı İle İlişkiler” alt boyutu iken, erkek öğrencilerin en yüksek ortalamaya sahip olduğu alt boyut “Öğrenciler Arası İlişkiler” alt boyutudur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, okudukları fakülteye göre ÜYKÖ’nün genelinden ve boyutlarından aldıkları puanların ortalamaları ve standart sapmaları incelendiğinde, üniversite yaşam kalitesinin geneline ilişkin en yüksek ortalamaya işletme fakültesinde okuyan öğrencilerin ($\bar{X}=3,32$) sahip olduğu görülmektedir. İşletme Fakültesini sırasıyla Sağlık Yüksekokulu ($\bar{X}=3,08$), Fen Edebiyat Fakültesi ($\bar{X}=3,05$) ve Yabancı Diller Yüksekokulu ($\bar{X}=3,03$) izlemektedir. Üniversite yaşam kalitesi ölçeğinden elde edilen puanlarda en düşük ortalamaya sahip olan fakülte ise Mühendislik Fakültesi ($\bar{X}=2,74$)’dir.

Tablo 2: Fakülte değişkenine göre üniversite yaşam kalitesi puanlarının tek yönlü anova testi sonuçları

Boyutlar		Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Öğretim Elemanı İle İlişkiler	Gruplar arası	48,473	6	8,079	17,877	,000
	Gruplar içi	234,994	520	,452		
	Toplam	283,467	526			
İdari Personel İle İlişkiler	Gruplar arası	22,447	6	3,741	8,048	,000
	Gruplar içi	241,716	520	,465		
	Toplam	264,163	526			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplar arası	13,565	6	2,261	5,877	,000
	Gruplar içi	200,023	520	,385		
	Toplam	213,587	526			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplar arası	18,492	6	3,082	4,567	,000
	Gruplar içi	350,898	520	,675		
	Toplam	369,390	526			
Sunulan Olanaklar	Gruplar arası	5,800	6	,967	2,473	,023
	Gruplar içi	203,279	520	,391		
	Toplam	209,079	526			
Toplam	Gruplar arası	14,318	6	2,386	10,651	,000
	Gruplar içi	116,511	520	,224		
	Toplam	130,830	526			

Tablo 2’de üniversite yaşam kalitesinin geneline ve tüm alt boyutlara ait ANOVA sonuçları incelendiğinde, elde edilen tüm sonuçların istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Yapılan Post-Hoc testi sonucunda, her bir alt boyut için anlamlı farkın kaynağı araştırılmıştır. Öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda, Mühendislik Fakültesi ile Fen-Edebiyat, İşletme, Teknik Eğitim Fakülteleri, Sağlık Yüksek Okulu ve Yabancı Diller Yüksek Okulu öğrencileri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Fen-Edebiyat Fakültesi ile Sağlık Yüksek Okulu, Yabancı Diller Yüksek Okulu, Orman ve Teknik Eğitim Fakülteleri arasında, Sağlık Yüksek Okulu ile Orman, Teknik Eğitim ve İşletme Fakülteleri öğrencileri arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Orman, Mühendislik Ve Teknik Eğitim Fakülteleri öğrencileri arasında ise, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Teknik alanda eğitim veren fakültelerde, öğretim elemanı ile ilişkilerin diğer fakültele göre nispeten daha zayıf olduğu söylenebilir.

İdari personel ile ilişkiler alt boyutunda, gruplar arası farklar incelendiğinde, Mühendislik Fakültesinde okuyan öğrenciler ile, Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğrenciler dışında, araştırmaya dahil olan fakülte ve yüksekokullarda okuyan tüm öğrencilerle anlamlı fark gösterdikleri görülmüştür. Öğrenciler arası ilişkiler alt boyutunda, bu boyutta en düşük ortalamaya sahip olan Sağlık Yüksek Okulu öğrencileri ile Mühendislik, Fen Edebiyat, İşletme Fakülteleri ve Yabancı Diller Yüksek Okulu öğrencileri arasında anlamlı fark bulunmuştur. En yüksek ortalamaya sahip olan İşletme Fakültesi öğrencileri ile Fen-Edebiyat, Orman, Teknik Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Yüksek Okulu öğrencileri arasında da anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Üniversiteden memnuniyet alt boyunda, Post-Hoc testi sonuçları incelendiğinde, farklılığın temel kaynağının Mühendislik Fakültesi öğrencileri olduğu görülmektedir. Mühendislik Fakültesi öğrencileri ile Orman, Teknik Eğitim ve İşletme Fakültesi ile Sağlık Yüksek Okulu öğrencileri arasında, mühendislik öğrencileri aleyhine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. İşletme Fakültesindeki öğrenciler de, Fen Edebiyat Fakültesi ve Yabancı Diller Yüksek Okulu öğrencileri ile farklılık göstermektedir. Sunulan olanaklar alt boyutunda, yalnızca İşletme Fakültesi öğrencilerinin farklılığa sebep olduğu görülmektedir.

Üniversite yaşam kalitesinin geneline bakıldığında, en yüksek ortalamanın 3,04 ile 2. Sınıf öğrencilerine ait olduğu görülmektedir. Hemen ardından 3,03 ile hazırlık sınıfı öğrencileri gelmektedir. Tüm öğrencilere ait ortalamanın ($\bar{X}=2,99$) altında kalan öğrenciler ise 3. sınıf ($\bar{X}=2,94$) ve 4. sınıf ($\bar{X}=2,98$) öğrencileridir. Öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda, tüm sınıf düzeyleri genel ortalamanın ($\bar{X}=2,99$) üzerinde ortalamalara sahiptirler. Üniversiteden memnuniyet ve sunulan olanaklar alt boyutlarında ise her sınıf düzeyine ait ortalamalar, üniversite yaşam kalitesine ait genel ortalamadan ($\bar{X}=2,99$) düşüktür.

Tablo 3: Sınıf değişkenine göre üniversite yaşam kalitesi puanlarının tek yönlü anova testi sonuçları

Boyutlar		Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Öğretim Elemanı İle İlişkiler	Gruplar arası	6,795	4	1,699	3,205	,013
	Gruplar içi	276,672	522	,530		
	Toplam	283,467	526			
İdari Personel İle İlişkiler	Gruplar arası	2,987	4	,747	1,492	,203
	Gruplar içi	261,177	522	,500		
	Toplam	264,163	526			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplar arası	12,432	4	3,108	8,066	,000
	Gruplar içi	201,155	522	,385		
	Toplam	213,587	526			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplar arası	3,777	4	,944	1,348	,251
	Gruplar içi	365,613	522	,700		
	Toplam	369,390	526			
Sunulan Olanaklar	Gruplar arası	2,780	4	,695	1,758	,136
	Gruplar içi	206,299	522	,395		
	Toplam	209,079	526			
Toplam	Gruplar arası	,658	4	,165	,660	,620
	Gruplar içi	130,171	522	,249		
	Toplam	130,830	526			

Tablo 3 incelendiğinde, öğretim elemanı ile ilişkiler ($p=0,013$) ve öğrenciler arası ilişkiler ($p=0,000$) alt boyutlarında sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir. İdari personel ile ilişkiler, üniversiteden memnuniyet ve sunulan olanaklar alt boyutları ile ÜYKÖ'nün geneline ait toplam puan incelendiğinde, sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Kangal (2009)'ın çalışması da bu bulguları desteklemektedir.

Öğrencilerin aylık gelirlerine ait alt boyutlara ve üniversite yaşam kalitesinin tamamına yönelik ortalama ve standart sapmalar incelendiğinde, geliri yüksek olan öğrencilerin yaşam kalitesi ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. 0-250 TL gelire sahip öğrenciler, en düşük yaşam kalitesi ortalamasına ($\bar{X}=2,91$) sahiptir. Öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda, tüm ortalamalar 3,00'in üzerindedir ve yine geliri yüksek olan öğrencilerin ortalamaları daha yüksektir. İdari personelle ilişkiler boyutunda ise, en yüksek ortalama ($\bar{X}=3,08$) 251-500 TL arasında geliri olan öğrencilere aittir. 0-250 TL ile 751 TL ve üzeri gelire sahip olan öğrencilerin ise idari personelle ilişkiler alt boyutundan aldıkları ortalama ($\bar{X}=3,01$) eşittir. Öğrenciler arası ilişkiler alt boyutunda, tüm gelir düzeyleri için ortalamalar oldukça yüksektir. En yüksek ortalama ($\bar{X}=3,27$) 501-750TL arasında geliri olan öğrencilere aittir. Üniversiteden memnuniyet ve sunulan olanaklar alt boyutlarında genel olarak ortalamalar düşük olmakla beraber, yine kendi içinde en yüksek ortalamayı 501-750TL arasında geliri olan öğrenciler almışlardır.

Tablo 4: Aylık gelir değişkenine göre üniversite yaşam kalitesi puanlarının tek yönlü anova testi sonuçları

Boyutlar		Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Öğretim Elemanı İle İlişkiler	Gruplar arası	5,282	3	1,761	3,310	,020
	Gruplar içi	278,185	523	,532		
	Toplam	283,467	526			
İdari Personel İle İlişkiler	Gruplar arası	,550	3	,183	,363	,779
	Gruplar içi	263,614	523	,504		
	Toplam	264,163	526			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplar arası	1,004	3	,335	,823	,482
	Gruplar içi	212,584	523	,406		
	Toplam	213,587	526			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplar arası	2,023	3	,674	,960	,411
	Gruplar içi	367,368	523	,702		
	Toplam	369,390	526			
Sunulan Olanaklar	Gruplar arası	,378	3	,126	,316	,814
	Gruplar içi	208,701	523	,399		
	Toplam	209,079	526			
Toplam	Gruplar arası	1,139	3	,380	1,531	,205
	Gruplar içi	129,690	523	,248		
	Toplam	130,830	526			

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin aylık gelirlerine ait ANOVA sonuçları görülmektedir. Üniversite yaşam kalitesinin geneline bakıldığında, 005 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı ($F=1,531$, $p=0,205$) görülmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde, sadece öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda ($F=3,310$; $p=0,020$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş, diğer alt boyutlarda fark bulunmamıştır.

Tablo 5'de özetlenen, ailelerin ikamet ettiği yerleşim yeri türüne göre ortalamalar ve standart sapmalar incelendiğinde, ÜYKÖ'den en yüksek ortalamayı alanlar, aileleri ilçe ($\bar{X}=3,04$), kasaba ($\bar{X}=3,05$) ve köyde ($\bar{X}=3,04$) ikamet eden öğrencilerdir. Öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda, ailesi kasabada yaşayan öğrenciler en yüksek ortalamaya sahipken ($\bar{X}=3,25$), idari personelle ilişkiler ve üniversiteden memnuniyet ve sunulan olanaklar alt boyutlarında ailesi köyde ikamet edenler, öğrenciler arası ilişkiler alt boyutunda ise ailesi büyükşehirde yaşayanlar, en yüksek ortalamaya sahiptir. Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin ailelerinin ikamet ettiği yerleşim yerinin türüne göre, ÜYKÖ'den aldıkları puanların ortalaması karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 5: Ailelerin ikamet ettiği yerleşim yeri türü değişkenine göre tek yönlü anova testi sonuçları

Boyutlar		Kareler Toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	P
Öğretim Elemanı İle İlişkiler	Gruplar arası	1,228	4	,307	,568	,680
	Gruplar içi	282,239	522	,541		
	Toplam	283,467	526			
İdari Personel İle İlişkiler	Gruplar arası	,415	4	,104	,206	,935
	Gruplar içi	263,748	522	,505		
	Toplam	264,163	526			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Gruplar arası	,784	4	,196	481	,750
	Gruplar içi	212,803	522	,408		
	Toplam	213,587	526			
Üniversiteden Memnuniyet	Gruplar arası	5,283	4	1,321	1,893	,110
	Gruplar içi	364,108	522	,698		
	Toplam	369,390	526			
Sunulan Olanaklar	Gruplar arası	2,864	4	,716	1,812	,125
	Gruplar içi	206,215	522	,395		
	Toplam	209,079	526			
Toplam	Gruplar arası	,698	4	,175	,700	,592
	Gruplar içi	130,131	522	,249		
	Toplam	130,830	526			

Herhangi bir Öğrenci Topluluğuna üye olan öğrencilerin ortalamaları tüm alt boyutlarda herhangi bir topluluğa üye olmayan öğrencilerden oldukça yüksektir. Ortalamalar arasındaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ile test edilmiştir. Öğretim Elemanı İle İlişkiler ($t=3,46$; $p=0,001$), öğrenciler arası ilişkiler ($t=2,77$; $p=0,006$); üniversiteden memnuniyet ($t=2,92$; $p=0,004$), sunulan olanaklar ($t=2,09$; $p=0,037$) alt boyutlarında ve ÜYKÖ genelinden alına toplam puanda ($t=3,84$; $p=0,000$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrenci topluluğuna üye olma durumuna ilişkin bağımsız örneklem t testi sonuçları Tablo 6’de özetlenmiştir.

Tablo 6: Öğrenci topluluğuna üye olma değişkenine göre bağımsız örneklem t testi sonuçları

Boyutlar	Öğrenci Topluluğuna	\bar{X}	SS	sd	t	p
Öğretim Elemanı İle İlişkiler	Üye	3,34	,774	525	3,466	,001
	Üye Değil	3,10	,704			
İdari Personel İle İlişkiler	Üye	3,11	,703	525	1,282	,200
	Üye Değil	3,03	,710			
Öğrenciler Arası İlişkiler	Üye	3,31	,646	525	2,772	,006
	Üye Değil	3,14	,627			
Üniversiteden Memnuniyet	Üye	2,88	,836	525	2,924	,004
	Üye Değil	2,65	,829			
Sunulan Olanaklar	Üye	2,77	,602	525	2,096	,037
	Üye Değil	2,64	,639			
Toplam	Üye	3,12	,504	525	3,841	,000
	Üye Değil	2,94	,487			

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Yaşam kalitesi alanında birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Eğitimde yaşam kalitesi alanında da, çok fazla olmasa da araştırmalar yapılmıştır ve yapılmaya devam etmektedir. Fakat üniversite yaşam kalitesi alanında yapılan araştırmalar hem ülkemizde hem de yurt dışında oldukça sınırlıdır. Bu açıdan, bu araştırmanın Türkiye’de az sayıda yapılmış olan üniversite

yaşam kalitesi çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Önceki bölümlerde elde edilip aşağıda irdelenen bulguların bu amaca hizmet ettiği değerlendirilmektedir.

Öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi seviyeleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bulguya dayanarak, kız öğrencilerin üniversite yaşam kalitesini daha olumlu buldukları söylenebilir. Doğanay ve Sarı (2007) Çukurova Üniversitesi öğrencilerinin üniversite yaşam kalitesini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında, cinsiyete yönelik anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmişlerdir. Yine benzer bir çalışmayı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileri üzerinde gerçekleştiren Salici (2010) da, cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı sonucuna varmıştır. Bu çalışmada cinsiyete göre anlamlı fark bulunmasının sebebi, Düzce Üniversitesi'ndeki öğrenci profilinin farklılığından kaynaklanıyor olabilir. Buna mukabil Low (2000) ve Ren (2009), tıpkı bu çalışmada olduğu gibi kız öğrencilerin üniversite yaşamlarına ilişkin tatmin düzeyinin erkeklere göre belirgin şekilde farklı olduğunu bulmuşlardır. Fakültelere göre yaşam kalitesi düzeyine ilişkin ortalamalar incelendiğinde İşletme Fakültesi, Sağlık Yüksekokulu ve Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bu fakültelerde okuyan öğrencilerin çoğunluğunu da kız öğrenciler oluşturmaktadır. Yine benzer şekilde yaşam kalitesi düzeyi düşük bulunan Mühendislik, Orman ve Teknik Eğitim Fakültelerinde ise erkek öğrenciler yoğunluktadır. Cinsiyetler arasındaki farklılığa temel sebep bu durum gösterilebilir. Kangal'ın (2009) Akdeniz Üniversitesi öğrencileri üzerinde yaptığı üniversite yaşam kalitesi araştırmasında da, bu çalışmadaki bulguları destekler şekilde, cinsiyet bakımından kız öğrenciler lehine anlamlı fark oldu sonucuna varmıştır. Diener ve Diener (1995), 31 ülkede 13,118 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada kız öğrencilerin %70'inin erkek öğrencilerin %63'unun yaşam doyumunun yüksek olduğunu bulmuşlardır (Kangal, 2009).

Öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda, öğrencilerin üniversite yaşam kalitesi düzeyleri incelendiğinde, Mühendislik Fakültesi ile Fen-Edebiyat, İşletme, Teknik Eğitim Fakülteleri, Sağlık Yüksekokulu ve Yabancı Diller Yüksekokulu öğrencileri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Fen-Edebiyat Fakültesi ile Sağlık Yüksekokulu, Yabancı Diller Yüksekokulu, Orman ve Teknik Eğitim Fakülteleri arasında, Sağlık Yüksekokulu ile Orman, Teknik Eğitim ve İşletme Fakülteleri öğrencileri arasında da istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur. Orman, Mühendislik ve Teknik Eğitim Fakülteleri öğrencileri arasında ise, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Teknik alanda eğitim veren fakültelerde, öğretim elemanı ile ilişkilerin diğer fakültelere göre nispeten daha zayıf olduğu söylenebilir. Mühendislik, Teknik Eğitim gibi sayısal ağırlıklı eğitim veren fakültelerde, öğretim elemanları ile birebir iletişim olanağının az olması, öğrencilerin memnuniyetinin düşük seviyede çıkmasının sebepleri arasında gösterilebilir. Bu alanda yapılan diğer çalışmalarda da, öğretim elemanı ile ilişkiler açısından, benzer sonuçlar elde edildiği görülmüştür. Sirgy, Grzeskowiak ve Rahtz (2007), fakülte bazında da inceleyerek, öğretim üyesiyle ilişkilerin öğrencinin üniversite yaşam kalitesi algısıyla yüksek ilişkisine vurgu yapmışlardır.

Öğrenciler arası ilişkiler alt boyutunda, bu boyutta en düşük ortalamaya sahip olan Sağlık Yüksekokulu öğrencileri ile Mühendislik, Fen-Edebiyat, İşletme Fakülteleri ve Yabancı Diller Yüksekokulu öğrencileri arasında anlamlı fark bulunmuştur. En yüksek ortalamaya sahip olan İşletme Fakültesi öğrencileri ile Fen-Edebiyat, Orman, Teknik Eğitim Fakülteleri ve Sağlık Yüksekokulu öğrencileri arasında da anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. İşletme ve Mühendislik Fakültesi gibi öğrencilerin birlikte ders dinledikleri, sınıfça bir bütün olarak daha fazla vakit geçirdikleri fakültelerde, öğrenciler arası ilişkilerin daha iyi olması beklenir. Çünkü öğrencilerin birlikte olup, birbirleri ile paylaşımda bulunabilecekleri zamanları oldukça fazla olmaktadır. Sağlık Yüksekokulunda öğrenciler arası ilişkilere ait ortalama puanlar tüm eğitim birimleri arasında en düşük olanıdır. Sağlık Yüksekokulundaki öğrencilerin stajlarının fazla

olması ve eğitimleri süresince bireysel olarak daha fazla vakit geçirmeleri bu durumun nedenleri arasında gösterilebilir.

Üniversiteden memnuniyet alt boyunda, farklılığın temel kaynağının Mühendislik Fakültesi öğrencileri olduğu görülmektedir. Mühendislik Fakültesi öğrencileri ile Orman, Teknik Eğitim ve İşletme Fakültesi ile Sağlık Yüksekokulu öğrencileri arasında, Mühendislik öğrencileri aleyhine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. İşletme Fakültesindeki öğrenciler de, Fen-Edebiyat Fakültesi ve Yabancı Diller Yüksekokulu öğrencileri ile farklılık göstermektedir. Üniversiteden memnuniyet alt boyutunda ortalamaları en yüksek birimler olan, İşletme Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulunun, mezun olduklarında iş bulma açısından zorluk çekmeyen bölümler oldukları görülmektedir. Üniversiteden memnuniyet alt boyutuna ait ortalama puanı en düşük olan Mühendislik Fakültesi, yeni kurulan bir fakültedir. Henüz çeşitli eksikliklerinin giderilmemiş olmasından dolayı, öğrencilerin memnuniyetsizliğinin fazla olduğu düşünülebilir. Mühendislik Fakültesi ile ilgili eksikleri gidermek, öğrenci memnuniyetini arttıracaktır.

Öğrenciler arası ilişkiler alt boyutunda, 1. sınıf öğrencileri ile 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri arasında 1. sınıf öğrencileri lehine, 2. sınıf öğrencileri ile 1. sınıf ve hazırlık öğrenciler arasında 2. sınıf öğrencileri aleyhine anlamlı fark bulunmuştur. 3. sınıf öğrencileri ile hazırlık, 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasında da 3. sınıf öğrencilerinin daha olumsuz düşündükleri onucuna varılmıştır. Öğrencilerin birbirleriyle tanınmalarının ilk evrelerinde, birbirleri hakkında daha olumlu düşüncelere sahip olduğu, zamanla düşüncelerin olumsuzlaştığı sonucuna varılabilir. Öğrencilerin aylık gelirlerine ait ANOVA sonuçları incelendiğinde, üniversite yaşam kalitesinin genelinde 0,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Alt boyutlar incelendiğinde, sadece öğretim elemanı ile ilişkiler alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuş, diğer alt boyutlarda fark bulunmamıştır. Ailelerin ikamet ettiği yerleşim yeri türüne göre, ortalamalar ve standart sapmalar incelendiğinde, ÜYKÖ'den en yüksek ortalamayı alanlar, aileleri ilçe (3,04), kasaba (3,05) ve köyde (3,04) ikamet eden öğrencilerdir. Öğrencilerin, ikamet ettikleri yerleşim yerinin türüne göre, üniversite yaşam kaliteleri farklılaşmamaktadır. Buna mukabil, Singh, Augsutine, Singh ve Singh (2010), ailenin ikamet ettiği şehrin, öğrencinin üniversite yaşam kalitesine etki etmediğini bulgusuna erişmişlerdir.

Bir öğrenci topluluğuna üye olan öğrenciler, olmayanlara göre, üniversite yaşam kalitesini daha olumlu bulmaktadırlar. Ortalamalar arasındaki bu fark, istatistiksel olarak anlamlıdır. Herhangi bir öğrenci topluluğuna üye olan öğrenciler, daha fazla öğrenci ile iletişime geçebilmekte, daha fazla sosyalleşebilmektedir. Bu da beraberinde sosyal olanaklardan daha fazla yararlanabilme ve iletişim yeteneğini geliştirebilme şansını arttırmaktadır. Bir topluluğa üye olarak üniversite yaşamını daha aktif hale getiren öğrenciler, bunun bir sonucu olarak üniversite yaşam kalitelerini de arttırmış olmaktadır. Sirgy, Grzeskowiak ve Rahtz (2007), sadece öğrenci topluluklarına katılımın değil, okuldaki spor aktivitelerine de etkin katılımın üniversite yaşam kalitesi algısıyla yüksek ilişkisine vurgu yapmışlardır.

Üniversite yaşam kalitesi, bu araştırmada kullanılan değişkenler dışında konu ile ilişkili olduğu düşünülen başka değişkenler açısından da incelenebilir. Öğrencilerin Üniversite Yaşam Kalitesi düzeylerinin fakülteler/yüksekokullar arasında farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Üniversite yaşam kalitesi yüksek olan fakültelerdeki/yüksekokullardaki uygulamalar incelenerek, buradan elde edilen bilgilerle, üniversite yaşam kalitesi düşük düzeyde olan fakültelerde/yüksekokullarda da iyileştirmelerde bulunulabilir. Öğrenci topluluklarına üye olan öğrencilerin üniversite yaşam kalitelerinin daha yüksek olduğu sonucuna dayanarak, öğrenci toplulukları daha desteklenmeli ve öğrenciler topluluklara üye olma konusunda

yönlendirilmelidir. Bu çalışma, incelenen alt boyutlar ile sınırlıdır. Çalışma kapsamına dahil edilmeyen bazı alt boyutlar da üniversite yaşam kalitesine etki edebilir. Örneğin Maidinsah, Sari, Hamid, Ibrahim ve Shaadan (2012), öğrencinin genel not ortalamasının üniversite yaşam kalitesine dikkate değer oranda etki ettiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu çalışma üniversite öğrencileri ile sınırlıdır, Milbrath ve Doyno (1986) ise benzer bir araştırmayı öğretim üyeleri için yapmıştır.

KAYNAKLAR

- Abrams, M. (1973). Subjective social indicators. *Social Trends 4*, London: HMSE, 35-50.
- Andrews, F.M. (1974). Social indicators of perceived life quality. *Social Indicators Research I*, 279-299.
- Bulut, Ö. (1998). Eğitim yönetiminin çağdaştırılması: Eğitimde TKY uygulaması ve yararları. *II. Toplam Kalite Yönetimi Makale Yarışması- Ödül Kazanan Makaleler*, İstanbul.
- Cılga, İ. (1994). *Gençlik ve yaşam niteliği*. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Diener E., and Diener M. (1995). Cross-culturel correlates of life satisfaction and self-esteem. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 653-663.
- Disch, W. B., Harlow, L. L., Campbell, J. F. and Dougan, T. R. (2000). Student functioning, concerns, and socio-personal well being. *Social Indicators Research*, 51 (1), 41-74.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(16), 107 – 128.
- Dünya Sağlık Örgütü, www.who.int, Erişim Tarihi: 10.01.2012.
- Epstein, J.L., and Mcpartland J.M. (1976) The concept and measurement of the quality of school life. *American Educational Research Journal*, 13, 15-30.
- Eriş, H.M. ve Anıl, D. (2013). Üniversite yaşam kalitesi ölçeğini geliştirilmesi. *V. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi*, Çanakkale.
- Farquhar, M. (1995). Definitions of quality of life: A taxonomy. *Journal Of Advanced Nursing*. 22, 502-508.
- Fraenkel, J.R. and Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill International Edition.
- Gander, M.J., and Gardiner, H.W. (1993). *Çocuk ve ergen gelişimi*, İstanbul: İmge Kitabevi.
- Gerson, E.M. (1976). On quality of life. *American Sociological Review*, 41, 793-806.
- Kangal, A. (2009). Üniversite yaşam kalitesi ölçeğinin psikometrik özelliklerinin incelenmesi ve Türk üniversite öğrencilerine uyarlanması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi.
- Karatzias, A., Power, K.G., and Swanson, V. (2001). Quality of school life: development and preliminary standardisation of an instrument based on performance indicators in Scottish secondary school. *School Effectiveness And School Improvement*, 12(3), 265-284.
- Low, L. (2000). Are college students satisfied? A national analysis of changing expectations. *New Agenda Series [TM]*. Indianapolis: USA Group Inc.
- Linnakyla, P., and Brunell, V. (1996). Quality of school life in the Finnish and Swedish speaking schools in Finland. *Reading Literacy In An International Perspective*. U.S Department Of Education, Office Of Educational Research And Improvement, 203 – 217.
- Maidinsah, H., Sari M.M., Hamid K.A., Ibrahim, N.A., and N. Shaadan. (2012). Quality of university life (QUL): A case study of Malay students. *Discovering Mathematics*, 34(2), 15-24.
- Milbrath, L.W., and Doyno V. (1986). A study of quality of university life: SUNY at Buffalo. *Social Indicators Research*, 19, 173-190.
- Mok, M.M.C., and Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: a path model. *Learning Environments Research*, 5(3), 275-300.
- Newcomb M.D., Bentler P.M., and Collins C. (1986). Alcohol use and dissatisfaction with self and life: A longitudinal analysis of young adults. *The Journal of Drug Issues*, 16, 479-494.
- Ren, W. (2009). A research on the subject well-being of regional college students. *International Journal of Psychological Studies*, 1(1), 51-53.

- Salici, O. (2010). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi.
- Salici, O. ve Bilir, P. (2011). Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi. *I. Uluslararası Spor Ekonomisi ve Yönetimi Kongresi*, İzmir.
- Sarı, M., Ötünç, E. ve Erceylan H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 50, 297-320.
- Sarı, M. (2007). Demokratik değerlerin kazanımı sürecinde örtük program: düşük ve yüksek okul yaşam kalitesine sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi.
- Singh, K., Augsutine, E. C., Singh, B., and Singh M. (2010). Quality of university life for UiTM students. *Int. Conf. on Science and Social Research*, Malaysia, 1-5.
- Sirgy, M.J., Grzeskowiak S., and Rahtz D. (2007). Quality of college life (QCL) of students: developing and validating a measure of well being. *Social Indicators Research*, 80(2), 343-360.
- Shin, D., and Johnson, D. (1978). Avowed happiness as an overall assesment of the quality of life. *Social Indicators Research*, 5(1), 475-492.
- Tekkanat, Ç. (2008). *Öğretmenlik bölümünde okuyan öğrencilerde yaşam kalitesi ve fiziksel aktivite düzeyleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi.
- Temel, A. (1999). Eğitimde toplam kalite yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 149, 48-50.
- Tüzün, H.E. ve Eker, L. (2003). Sağlık değerlendirme ölçütleri ve yaşam kalitesi. *Sağlık ve Toplum*, 13, 3-7.
- Williams, T., and Batten M. (1981). The quality of school life. *ACER Research Monograph No. 12. Hawthorn, Victoria: ACER*.
- Yıldırım, H.A. (2002). *Eğitimde Toplam Kalite*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2006). Fakülte yaşamının niteliği ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4 (2), 201-210.
- Yu, G.B.H., and Kim, J.H. (2008). Testing the mediating effect of the quality of college life in the student satisfaction student loyalty relationship. *Applied Research in Quality of Life*, 3 (1), 1-21.

Extended Abstract

Quality of life is an interdisciplinary area that has been often studied recently. The main aim in the investigation of quality of life is to determine the individual's pleasure of self- psychological, social, physiologic and economic condition. In addition to quality of life, quality of education is a concept with an increasing importance. The quality in education can be expressed as getting satisfaction with educational system, i.e., the satisfaction of people from education. It can be said that increasing individuals' quality of life provides better results in education. An extension of quality of life in education is university life quality. University life quality is a measure of evaluation of individuals' of university life quality as a whole. Improving the quality of life of university students is important to make education more efficient. To improve the quality of life of the university and college and to provide better living conditions for students, it is primarily necessary to determine the level of quality of life.

In this study, determination of university students' life quality levels is aimed. The life quality levels are investigated for the aspect of following parameters: gender, degree, faculty, family's residence site, monthly income and being joined a student club. The participants are composed of 254 female, 275 male totally 529 students in Duzce University in 2011-2012 semester. The research is a descriptively study since shows the current state. As a data collection tool, the "Quality of University Life Scales" (the QULS) developed by Eriş and Anıl (2013) is used. The scale is composed of 5 sub-dimensions and 35 items. For data analysis, t test is used to compare independent samples of 2 categorized variables, and one way ANOVA is used to compare 3 or more categorized variables.

In analysis of scores of the scale, it is found that the smallest mean (2.68) is 'Opportunities' and the biggest mean (3.19) 'Relationship between students'. The other dimensions are 'the relationship with instructor' (3.17), 'the relationship with administrative staff' (3.05) and 'satisfaction with university' (2.72). The average of the students' university quality level is 2.99 over 5. According to this result, it can

be said that students' university quality of life is middle level. The answers of students are especially 'indecisive' level.

There is a significant difference in gender at the university life qualities. It can be said that the female students thought that the university life quality is more positive. In terms of faculties, school of business administration, school of health and faculty of arts and sciences students have higher averages. Also, most of the students enrolled to these faculties are composed of females. In the same aspect, most of the students in engineering, forest and technical education faculties are male have lower life quality levels. This case can be a reason of differences in gender. When faculty dimension results of QULS are analyzed the biggest average is observed in school of business administration students (3.32) followed by school of health (3.08), faculty of arts and sciences (3.05) and the school of foreign languages (3.03). According to the scale results the faculty that has the smallest averages is engineering faculty with 2.74 points. The differences between means are statistically meaningful. In the analysis of ANOVA on monthly income of students, there is no significant difference at 0.05 level in general of university life quality. In the analysis of sub-dimensions, there is only a meaningful difference in terms of relationship with instructor and no difference is observed in other sub-dimensions. In the analysis of means and standard deviations of family's residence site, the students who had the highest score at QULS are the ones whose families live in city (3.04), small town (3.05) and villages (3.04).

The students joined a student club have a more positive point of view in university life quality than the other students. The students joined to any kind of student clubs have the opportunity to communicate with more students and can get more social. This increases the probability of getting benefit from social sources and improves the communication abilities. As a result of joining a society, they increase their university life quality. The university life quality can be analyzed with respect to some other parameters do not mentioned here. It is stated that the university life qualities differ from faculties. With the investigation of applications in the faculties that have higher university life quality, some improvements can be conducted in other faculties which have low level of university life quality. With the result of the higher university life quality scores in the students that joined a student club, the student clubs should be supported and other students should be encouraged to join clubs.